

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра таксації лісу та лісового менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ННІ ЛіСПГ НУБіП України

_____ Роман ВАСИЛИШИН

“ _____ ” _____ 2025 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри таксації лісу та
лісового менеджменту

Протокол №10 від 28.05.2025 р.

Завідувач кафедри

_____ Андрій БІЛОУС

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Лісове господарство»

_____ Наталія ПУЗРІНА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОРГАНІЗАЦІЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА»

Галузь знань: 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність: 205 «Лісове господарство»

Освітня програма: «Лісове господарство» першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти

ННІ Лісового і садово-паркового господарства

Розробник: доц., к.с.-г.н. Лашченко А.Г.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни
«Організація лісогосподарського виробництва»
(обов'язкова компонента циклу спеціальної (фахової) підготовки)

Окремі сторони виробництва розглядаються в курсах спеціальних дисциплін. Організація як соціально-економічна наука вивчає технологію виробничих процесів системно, розглядає економіку підприємства на рівні виробництва. Поєднуючи технологію з економікою, сприяє більш глибокому розумінню виробництва майбутніми фахівцями, підвищенню його ефективності.

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь				
Освітній ступінь	Бакалавр			
Спеціальність	205 «Лісове господарство»			
Освітня програма	«Лісове господарство»			
Характеристика навчальної дисципліни				
Вид	обов'язкова			
Загальна кількість годин	150			
Кількість кредитів	5			
Кількість змістовних модулів	2			
Форма контролю	іспит			
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти				
	Повний термін		Скорочений термін	
	денна	заочна	денна	заочна
Рік підготовки	4	5	2	3
Семестр	8	9	4	6
Лекційні заняття	39	6	39	10
Практичні заняття	39	8	39	10
Самостійна робота	72	136	72	130
Кількість тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних самостійної роботи студента	6 год 5,5 год	—	6 год 5,5 год	—

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета. В умовах переходу до ринку у зв'язку зі збільшенням об'ємів виробництва, розширенням і укладенням виробничих зв'язків зростають вимоги до економічної підготовки спеціалістів лісового господарства. Сучасний керівник виробництва повинен глибоко володіти питаннями управління, економіки, організації, планування, обліку.

Вивчення курсу «Організація лісогосподарського виробництва» спрямоване на набуття відповідних умінь і навиків.

Завдання – Основне завдання вивчення дисципліни «Організація лісогосподарського виробництва» полягає у підготовці висококваліфікованих спеціалістів середньої ланки управління, які здатні в сучасних умовах ефективно вирішувати організаційні питання виробництва, виявляти його резерви і приймати управлінські рішення, які будуть сприяти поліпшенню роботи підприємств лісового господарства.

У результаті вивчення дисципліни «Організація лісогосподарського виробництва» студент повинен:

а) Знати: організаційні основи відновлення та комплексного використання лісових ресурсів; шляхи підвищення ефективності виробництва; питання наукової організації та оплати праці, оперативного планування, фінансового забезпечення, основи аналізу виробничої діяльності, а також обліку та звітності.

б) Вміти: забезпечувати раціональне ведення лісового господарства, організовувати роботи по відновленню, охороні та комплексному використанню лісових ресурсів; застосовувати сучасні методи ведення лісового господарства; організовувати працю, заробітну плату, підвищення кваліфікації робітників; планувати виробничу діяльність; організовувати первинний облік і складати звітність, вести технічну документацію; аналізувати виробничу діяльність, виявляти резерви виробництва, організовувати їх використання; приймати управлінські рішення і організовувати їх виконання.

Дисципліна закладає базу знань у студентів для подальшого набуття:

– **інтегральна компетентність:** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

– **загальних компетентностей:** **(ЗК 7.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. **ЗК 8.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. **ЗК 9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. **ЗК 11.** Навички здійснення безпечної діяльності. **ЗК 12.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел).

– **фахових компетентностей:** **(СК 1.** Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.

СК 2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження. **СК 5.** Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду. **СК 6.** Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання **СК 7.** Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію. **СК 9.** Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи. **СК 10.** Здатність організовувати роботу малих колективів виконавців. **СК 11.** Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів. **СК 12.** Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент набуде певні **програмні результати навчання:** (**ПРН4.** Оцінювати і аргументувати значимість отриманих результатів досліджень деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля; **ПРН5.** Вибирати комплекс необхідних природничо-наукових знань та професійної інформації для вирішення питань майбутньої фахової діяльності; **ПРН6.** Давати відповіді на проблемні питання, пов'язані з професійною діяльністю в лісовій галузі. Виконувати вимоги посадової інструкції; **ПРН7.** Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності; **ПРН8.** Виявляти, узагальнювати і вирішувати проблеми, що виникають в процесі професійної діяльності, та формувати почуття відповідальності за виконувану роботу; **ПРН13.** Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі; **ПРН16.** Організувати результативні та безпечні умови праці).

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма						заочна форма			
	тиж-ні	усього	у тому числі				усього	у тому числі		
			л	лаб	п	с.р.		л	п	с.р.
Змістовний модуль 1. Загальні положення організації лісогосподарського виробництва										
Тема 1. Організація виробництва як прикладна економічна дисципліна	1	8	2	-	-	6	6	0,5	-	5,5
Тема 2. Підприємства лісового господарства	2	8	2	-	-	6	6	0,5	-	5,5
Тема 3. Технічне нормування	3-4	22	6	-	10	6	6	0,5	-	5,5
Тема 4. Організація праці	5	14	4	-	4	6	27	0,5	2	24,5
Тема 5. Оплата праці	6	17	5	-	6	6	30	2	2	26
Тема 6. Організація використання засобів виробництва	6	8	2	-	-	6	-	-	-	-
Разом за змістовним модулем 1	--	77	21	-	20	36	75	4	4	67
Змістовний модуль 2. Організація використання лісових ресурсів та виробничої діяльності										
Тема 7. Організація лісокористування	7-8	21	6	-	9	6	26	3	3	20
Тема 8. Організація охорони і захисту лісу	9-10	24	8	-	10	6	31	3	3	25
Тема 9. Організація виробничої діяльності	11	7	1	-	-	6	5	-	-	5
Тема 10. Оперативне планування виробничої діяльності	12	7	1	-	-	6	5	-	-	5
Тема 11. Фінансове забезпечення виробництва	13	7	1	-	-	6	2	-	-	2
Тема 12. Оперативний аналіз виробничої діяльності	13	7	1	-	-	6	6	-	-	6
Разом за змістовним модулем 2	--	73	18	-	19	36	75	6	6	63
Усього годин		150	39	—	39	72	150	10	10	130

3. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми лекційного заняття	Кількість годин
1	Організація виробництва як прикладна економічна дисципліна	2
2	Підприємства лісового господарства	2
3	Технічне нормування	6
4	Організація праці	4
5	Оплата праці	5
6	Організація використання засобів виробництва	2
7	Організація лісокористування	6
8	Організація охорони і захисту лісу	9
9	Організація виробничої діяльності	1
10	Оперативне планування виробничої діяльності	1
11	Фінансове забезпечення виробництва	1
12	Оперативний аналіз виробничої діяльності	1
Всього		39

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми практичного заняття	Кількість годин
1	Визначення норм виробітку та планової продуктивності праці на механізованому і ручному садінні лісових культур	4
2	Нормування праці на рубках догляду	4
3	Розрахунок комплексних норм виробітку та визначення норм виробітку на вивезення деревини автомобілями	2
4	Баланс робочої зміни	2
5	Розрахунок норм виробітку за результатами технічного нормування	2
6	Оплата праці на лісокультурних роботах	3
7	Оплата праці на рубках догляду: розрахунок комплексних норм виробітку і розцінок	3
8	Організація лісокористування: матеріально-грошова оцінка лісосік за різними видами рубок; оформлення лісорубного квитка	9
9	Документальне оформлення спеціального використання лісових ресурсів (лісорубний та лісовий квиток)	4
10	Документальне оформлення лісопорушень (обрахунок шкоди; укладання адміністративного протоколу та оформлення матеріалів справи)	6
Всього		39

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми для самостійної роботи	Кількість годин
1	Наукова організація праці. Система Тейлора	2
2	Лісогосподарські підприємства різного відомчого підпорядкування	2
3	Особливості визначення виробничої потужності лісогосподарського підприємства	2
4	Правові аспекти впровадження норм виробітку	2
5	Тарифна система	9
6	Генеральна угода, Галузева угода, колективні договори	8
7	Методичні аспекти з відведення і таксації лісосік	13
8	Методичні аспекти матеріально-грошової оцінки	12
9	Методичні аспекти видачі лісорубного квитка, огляду місць заготівлі деревини	9
10	Методичні аспекти складання протоколу про адмінпорушення	9
14	Статистична звітність на підприємствах лісового господарства	4
	Всього	72

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист практичних робіт.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Змістовий модуль 1. Загальні положення організації лісогосподарського виробництва		
Нормування праці Практична робота 1.1 Нормування праці на лісокультурних роботах	ПРН 5; 6; 13; 16. Розуміти сутність і суспільне значення лісогосподарського виробництва. Організація виробництва як складова управління. Розвиток організації як науки. Знати виробничий процес, склад виробництва в лісовому господарстві, об'єм та структуру виробництва. Знати типову організаційна структура лісових підприємств, їх класифікацію й види. Технічне нормування праці як один з факторів її вдосконалення. Знати виробничий процес і розподіл його на складові частини, методи технічного нормування праці. Проводити нормувальні роботи, класифікувати витрати робочого часу. Володіти методами вивчення витрат робочого часу, методиками проведення спостережень, первинної обробки результатів. Вміти проектувати раціональний баланс зміни. Знати правові основи організації праці. Підвищувати продуктивність праці в лісовому господарстві. Проводити наукову організацію праці, раціональне комплектування бригад. Знати правові основи організації оплати праці, тарифну систему, що діє в лісових підприємствах. Розрізняти особливості тарифікації праці робітників в лісовому господарстві, форми і системи оплати праці на лісогосподарських, лісокультурних і лісозаготівельних роботах, по управлінню виробництвом.	2
Практична робота 1.2 Визначення норм виробітку та планової продуктивності праці на механізованому і ручному садінні лісових культур		3
Практична робота 1.3 Нормування праці на рубках догляду		2
Практична робота 1.4 Визначення норм виробітку та планової продуктивності праці на операціях заготівлі деревини під час проведення рубок догляду		3
Практична робота 1.5 Розрахунок комплексних норм виробітку та визначення норм виробітку на вивезення деревини автомобілями		3
Практична робота 1.6 Баланс робочої зміни		3
Практична робота 1.7 Типові задачі з технормування		3
Практична робота 1.8 Комплексна задача технормування		7
Оплата праці Практична робота 2.1 Оплата праці на лісокультурних роботах		5
Практична робота 2.2 Оплата праці на рубках догляду, визначення нормоутворювальних факторів і сортиментної структури		3
Практична робота 2.3 Розрахунок комплексних норм виробітку і розцінок		5
Практична робота 2.4 Формування чисельного складу бригади, розрахунок місячного завдання та заробітної плати		5
Практична робота 2.5 Документальне оформлення розрахунків із заробітної плати		5
Самостійна робота 1.1 Проблеми і перспективи лісогосподарської галузі України на сучасному етапі		5

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Самостійна робота 1.2 Склад виробничо-господарської діяльності та структура базового підприємства	Знати засоби праці та особливості їх використання в лісовому господарстві, показники, що характеризують рівень використання механізмів в лісовому господарстві. Володіти основними напрямками вдосконалення використання машин і механізмів в лісовому господарстві.	6
Самостійна робота 1.3 Правова основа організації оплати праці на рівні держави і галузі		5
Модульна контрольна задача №1: нормування та оплата праці		15
Перевірочний тест знань навчального матеріалу Модуля 1		5
Модульна контрольна робота №1 (Тест МКР№1)		15
Разом за модулем 1		100
Змістовий модуль 2. Організація використання лісових ресурсів та виробничої діяльності		
Практична робота 3.1 Матеріальна і грошова оцінка лісосік	ПРН 4; 7; 8. Знати правові основи організації лісокористування. Розрізняти види лісових ресурсів. Вміти застосовувати ставки рентної плати, проводити контроль за використанням лісових ресурсів, організацію побічних лісових користувань, корисних властивостей лісів.	10
Практична робота 3.2 Документальне оформлення спеціального використання лісових ресурсів		10
Практична робота 4.1 Коментар типових помилок при складанні протоколу про лісопорушення	Знати правові основи охорони лісів від пожеж та лісопорушень, захисту від шкідників та хвороб: державна лісова охорона, її склад, права та обов'язки. Вміти проводити організацію лісокультурних робіт, рубок догляду, застосовувати принципи комплектування бригад.	5
Практична робота 4.2 Документальне оформлення лісопорушень		10
Самостійна робота 2.1 Правова основа організації використання лісових ресурсів	Знати завдання і зміст лісопромислової діяльності, вміти організовувати лісозаготівельні роботи, проводити оперативне планування виробничої діяльності. Розуміти особливості фінансування підприємств лісового господарства, аналіз виробничої діяльності.	5
Самостійна робота 2.2 Відповідальність за порушення спеціального використання лісових ресурсів		10
Модульна контрольна задача №2: лісокористування та лісопорушення		20
Перевірочний тест знань навчального матеріалу Модуля 2		10
Модульна контрольна робота 2 (Тест МКР2)		20
Разом за модулем 2		100
Навчальна робота	(M1+M2)/2*0,7≤70	
Іспит		30
Разом за курс	(Навчальна робота + Іспит) ≤100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	іспит
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). За відсутності таких причин перескладання модулю (наприклад на вищу оцінку) відбувається тільки шляхом усного опитування студента.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Практичні роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись згідно з індивідуальним планом затвердженим у визначеному порядку. Пропущені лекції, після їх опрацювання здобувачем вищої освіти, відпрацьовуються у вигляді співбесіди з викладачем або в он-лайн формі. Пропущені лабораторні заняття відпрацьовуються студентами в лабораторії кафедри (або в он-лайн формі за погодженням із директором інституту).

9. Методичне забезпечення

Електронний навчальний курс з дисципліни «Організація лісогосподарського виробництва»: Навчально-інформаційний портал ННІ ЛіСПГ: <http://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2198>; конспект лекцій та їх презентації (в електронному вигляді); методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового і садово-паркового господарства: [навч. посібн.]. К.: Знання, 2012. 487 с.
2. Терещенко В. І. Організація і управління: досвід США. К. : Т-во «Знання» УРСР, 1990. 48 с.
3. Оборська А. Е., Лашенко А. Г. Організація лісогосподарського виробництва: конспект лекцій для студентів спеціальності 205 «Лісове господарство». К.: ЦП «Компрінт», 2019. 156 с.
4. Оборська А. Е., Васишин Р. Д., Домашовець Г. С., Лашенко А. Г. Організація лісогосподарського виробництва: робочий зошит для виконання практичних робіт для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» денної форми навчання напряму підготовки 6.090103 – «Лісове і садово-паркове господарство» та спеціальності 205 «Лісове господарство» / // НУБіП України. К.: ЦП «Компрінт», 2020. 46 с.
5. Організація лісогосподарського виробництва: робочий зошит для виконання практичних робіт для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» заочної форми навчання напряму підготовки 6.090103 – «Лісове і садово-паркове господарство» і спеціальності 205 «Лісове господарство» та студентів освітнього ступеня Магістр», які навчаються на програмі здобуття другої вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство» / Оборська А. Е., Васишин Р. Д., Домашовець Г. С., Лашенко А. Г. // НУБіП України. К. : ЦП «Компрінт», 2019. 22 с.
6. Ганжа П. К. Організація лісогосподарського виробництва / Методичні вказівки для виконання лабораторних робіт студентами лісогосподарського факультету. К.: Видавничий центр НАУ, 2004. 24 с.

Додаткові

1. Норми виробітку, часу та витрати палива на рубки формування та оздоровлення лісів. К.: Держкомлісгосп України. 2007. 86 с.
2. Норми виробітку і витрати пального на вирощування садивного матеріалу в лісорозсадниках. К.: Держкомлісгосп України. 2007. 63 с.
3. Норми виробітку на виконання лісокультурних, лісозахисних та протипожежних робіт. К.: Держкомлісгосп України. 2007. 164 с.

Інформаційні веб-ресурси

Про внесення змін до Лісового кодексу України: Закон України від 8 лютого 2006 р. № 3404-IV [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

Податковий Кодекс України від 2 грудня 2010 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2755-17>.

Кодекс законів про працю України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

Генеральна угода про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0001120-16>

Закони України, нормативні документи КМ України, міністерств і відомств України, органів місцевого самоврядування з питань економічних відносин та ведення лісового господарства (<http://zakon2.rada.gov.ua/laws>).